

KONTAKTY

Carlos Gonzalez*

Česká... a slovenská cesta

Nedávno sme sa - niekoľkí aktivisti za ľudské práva - zhovárali s jedným z hlavných zástupcov vnútornej kubánskej opozície.¹ Téma nášho rozhovoru sa týkala istej koncepcie, ktorú náš spolubesedník nazýval „česká cesta“. Pri počúvaní jeho výkladu sme pobavene vnímali, ako táto koncepcia vyvoláva dva úplne protichodné pocity podľa toho, z ktorej perspektívy sa človek na vec pozerá.

Na jednej strane je perspektíva aparátu Fidela Castra, ktorý v snahe zdiskreditovať prácu Českej republiky (spolu so Slovenskom) v prospech kubánskej kauzy, označuje „českú cestu“ za nepriateľskú a zradnú metódu smerujúcu k zániku „suverenity“ Kuby a jej tvorcov za „expertov na destabilizáciu, klamstvo a rozvracanie poriadku“. Na druhej strane je perspek-

* Carlos Gonzales, *Člověk v tísni* (carlos.gonzales@peopleinneed.cz)

tíva skutočných svetových demokratov, pre ktorých „česká cesta“ znamená ozajstnú cestu, ktorá Kubu dovedie k skončovaniu s viac než štyrmi dekadami komunistickej diktatúry. Čitateľ si zrejme povie, že je to veľmi odvážne tvrdenie. Subtílnosť celej otázky však spočíva v tom, že za túto interpretáciu tzv. českej cesty ručí veľká časť celosvetového demokratického spoločenstva. Čo však mal na mysli náš spolubesedník, keď hovoril o „českej ceste“? Dovolím si načrtnúť niekoľko objasňujúcich ponímaní tejto koncepcie.

Nie je prehnané tvrdiť, že jednou z prvých krajín, ktorá pochopila potrebu morálnej podpory pre dosiahnutie akejkoľvek demokratickej zmeny, je práve Česká republika. Odtiaľ pochádza pomenovanie „česká cesta“. Pre ozrejenie je dôležité dodať, že po rozpade totalitných režimov vo východnej Európe sa téma ľudských práv rýchlo stala jedným zo základných pilierov, o ktoré sa opiera česká zahraničná politika. Kuba spolu s inými krajinami (napríklad Bielorusko, Severná Kórea či Mjanmarsko) sa ocitla medzi hlavnými prioritami vtedajšieho prezidenta Václava Havla. Ten opakovane zdôrazňoval dôležitosť faktu, že český, ako aj slovenský národ, ktoré počas studenej vojny zdieľali rovnaký osud ako dnes Kuba, sú schopné tlmočiť svoje skúsenosti v rámci demokratizačného procesu.

Vďaka tejto významnej záruke Ministerstvo zahraničných vecí Českej republiky (MZV ČR) na pôde OSN v Ženeve v rámci Komisie pre ľudské práva opakovane iniciovalo rezolúciu odsudzujúcu nespravodlivosť, ktorej sa dopúšťa režim F. Castra.

Spolu s českým zahraničným rozhlasovým vysielaním podporilo MZV ČR rozhlasové vysielanie o tranzícii, ktoré sa vysiela na špeciálnej vlnovej frekvencii priamo na Kubu. Zriadilo tiež oddelenie na podporu demokratických hnutí, ktoré musia na vlastnej koži znášať obmedzenia a reštrikcie diktátorských režimov.² Medzi profitujúcimi krajinami je i Kuba. Navyše, humanitárne organizácie a cirkevné subjekty z Českej republiky posielajú na Kubu pomoc tým, ktorí sa ocitli v najväčšej núdzi (predovšetkým sú to lieky).

Pre úplnosť je ešte potrebné dodať, že 16. – 20. septembra 2004 sa Praha a Bratislava stali na päť dní miestami najvýznamnejšieho stretnutia v dejinách boja kubánskeho ľudu za slobodu. *Medzinárodný výbor pre demokraciu na Kube (Comité Internacional para la democracia en Cuba, CIDC)* uskutočnil v týchto dvoch postkomunistických krajinách svoj prvý summit pod názvom *Kuba na ceste k demokracii*. Zúčastnili sa na ňom významní štátnici, zástupcovia parlamentov, intelektuáli a mimovládne

organizácie z Európy, Latinskej Ameriky, Ázie a Severnej Ameriky. Vysokú kvalitu a rozmanitosť tohto zhromaždenia naznačuje prvý a zároveň najdôležitejší aspekt, ktorý je potrebné vziať do úvahy. To, čo označujeme ako „kubánsky problém“, nie je len záležitosť Kubáncov žijúcich na ostrove či v exile, ale aj všetkých západných demokracií (rovnako ako východná Európa v období komunizmu).

Práve z tohto dôvodu bolo okrem analýzy stavu ľudských práv na Kube hlavným cieľom summitu v Prahe dosiahnuť, aby sa demokratický svet priblížil ku kauze slobody na Kube. Lepšie to hádam ani nemohlo dopadnúť. Všetci vyššie spomínaní účastníci viedli v českom hlavnom meste intenzívne diskusie a na záver prijali *Pražské memorandum* – pracovný dokument obsahujúci pevné a moderné argumenty vzdialené od odsudzujúcich vyhlásení, ktoré sú typické pre početné medzinárodné fóra o Kube.

Pravdou je, že táto krátka, no výstižná dvojstránková deklarácia spečatuje záväzok nájsť spoločný postoj pri odsudzovaní režimu F. Castra, ale načrtáva aj hlavné línie a priority medzinárodnej solidarity s disidentským hnutím na Kube. Keď žiada vypísanie pluralitných volieb, ponúka mechanizmy, ktorými sa to dá dosiahnuť; keď vyzýva Castrov režim, aby amnestoval svojich politických väzňov, žiada mimovládne organizácie a parlamenty, aby týchto väzňov a ich blízkych vzali pod svoj patronát a poskytli im ochranu a morálnu podporu. Je to ozajstná „cestovná mapa“, ktorá bude Kubáncov sprevádzať až do konca poslednej komunistickej diktatúry na Západe.

Konferencia v Bratislave sa konala pod záštitou predsedu Národnej rady SR Pavla Hrušovského. Rok a pol pred touto konferenciou P. Hrušovský oficiálne prijal predstaviteľa kubánskej demokratickej opozície Oswalda Payá Sardiñasa počas jeho návštevy Slovenska a po masovom zatýkaní v marci 2003 mu telefonoval, aby osobne vyjadril svoju podporu kubánskemu demokratickému hnutiu v čase, keď sa ho Castrov režim snažil demoralizovať a tvrdými represáliami sa mu pomstiť.

Hlavným reprezentantom Slovenska na konferencii bol Ján Figeľ, ktorý je členom Európskej komisie a zároveň aj členom ICDC. Túto funkciu prijal ešte ako predseda Zahraníčného výboru Národnej rady SR (už vtedy sa však dalo predpokladať, že sa stane členom Komisie). Počas svojho pôsobenia na Slovensku vždy ochotne pridal svoj hlas k protestom a konkrétnym aktivitám podporujúcim demokratickú kubánsku opozíciu. Ako predstaviteľ EÚ sa na konferencii jednoznačne vyjadril za spo-

ločný tvrdý postup európskej zahraničnej politiky proti režimu na Kube. Nemenej dôležité bolo vystúpenie Józsefa Berényiho, štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí SR, ktorý napriek tomu, že zastupoval oficiálnu slovenskú diplomaciu, pomerne jednoznačne vyjadril ochotu Slovenska spolupracovať s demokratickou opozíciou na Kube. Ako uviedol, postoj ministerstva sa začal postupne meniť po minuloročnej vlne zatýkaní na Kube a politika krokov konkrétnej pomoci a podpory bude pokračovať. Celé podujatie sa mohlo uskutočniť aj vďaka Lászlóvi Nagyovi, predsedovi Výboru Národnej rady SR pre ľudské práva, ktorý je najhlasnejším advokátom kubánskeho demokratického hnutia na Slovensku.

Česká cesta, výzva pre Castrov režim

Inštitúcie, politickí lídri, vlády, strany a aktivisti mimovládnych organizácií, ktorí vyjadrovali sympatie s demokratickou kauzou a ľudskými právami na Kube, existovali na celom svete aj pred summitom v Prahe. Chýbal tu však jeden prvok, a to zjednotenie sa na spoločnej pozícii v kubánskej otázke. Po pražskom summite sa dá zodpovedne tvrdiť, že táto široká škála medzinárodnej solidarity sa stala svetovým hnutím a podarilo sa nájsť viac než len zjednocujúci prvok. Znamená to, že v Prahe sa konsolidovala „česká cesta“, ktorá pre kubánsku vládu predstavuje veľkú výzvu. Prečo?

- Predovšetkým preto, že ide o medzinárodné hnutie. Jeho sídlo nie je ani vo Washingtone, ani na Miami, ale premieta sa súčasne z rôznych miest v Európe a v Latinskej Amerike so silnou podporou v iných častiach sveta.
- Po druhé preto, že hlavnou referenciou tohto celosvetového hnutia je práve občianske hnutie na Kube. To znamená, že presahuje debatu o severoamerickom embargu alebo o politike zblíženia sa Európy s Castrovým režimom, ktorá vyčerpávala kubánsku opozíciu v prvej polovici 90. rokov. Pre toto celosvetové hnutie je dôležité uznanie legitímnosti kubánskych predstaviteľov opozície priamo na Kube, ako aj mimo ostrova. Jeho prioritou a jednoznačnou formou napredovania smerom k demokracii je rozbiť monopol F. Castra.
- Po tretie preto, že je to nenásilné hnutie, ktoré prekračuje tradičné mechanizmy agresie a konfrontácie Castrovho režimu. Členovia hnutia, skordinovaní v CIDC, sú veteránmi mierových premien vo svojich vlastných krajinách a sami najlepšie poznajú pascu nenávisti a revanšizmu, ktorú nastavujú budúcnosti národov diktatúry.

Zvláštnosťou tohto koordinovaného medzinárodného hnutia je fakt, že ide o nadideologický subjekt zložený z liberálnych, sociálnodemokratických, kresťansko-demokratických, konzervatívnych a iných smerov demokratického a pluralitného myslenia. Ich spojovacím článkom je absolútne rešpektovanie prirodzených práv človeka, presvedčenie, že toto je jediný a skutočný zdroj suverenity a že kubánsky ľud nemôže byť suverénny, kým nebude môcť svoje práva plne uplatňovať.

Summit v Prahe je pre havanský režim nepochybne ďalšou výzvou. Nielen preto, že predstavuje završenie veľkého pracovného úsilia medzinárodnej solidarity s občianskym hnutím na ostrove, ale aj preto, že je to prvý krok k rozšíreniu boja na všetky úrovne – od vlád a štátov cez bývalých prezidentov a poslancov až po mimovládne organizácie. Toto široké hnutie sa opiera o koherentnú a konsenzuálnu stratégiu, ktorá namiesto pôsobenia v rámci pravidiel režimu F. Castra presahuje totalitnú kontrolu v horizonte morálnej celistvosti a intelektuálnej jasnosti a otvorenosti .

Úloha medzinárodného spoločenstva

Summit v Prahe naznačil, že zo strany medzinárodného spoločenstva majú Kubánci nádej. Je však dôležité zdôrazniť, že táto nádej, ktorá sa zrodila pred zrakom celého sveta, je výsledkom úsilia tisícok Kubáncov, ktorí za svoje odhodlanie dosiahnuť zmenu zaplatili životmi alebo žalárom. Je potrebné jasne povedať, že aktivity medzinárodného spoločenstva nemôžu nahradiť rozhodnutie tých, ktorí priamo na Kube alebo v exile pracujú a pripravujú sa na deň po.³ Úloha medzinárodného spoločenstva spočíva najmä v podpore úsilia opozície, ako aj v tom, že Castrovmu režimu jednoznačne hovorí: „Medzinárodná tolerancia k diktatúre sa skončila.“ Rovnako sa vyjadrila aj väčšina politických lídrov na septembrovom stretnutí.

Sledujúc túto líniu možno tvrdiť, že schôdzka *Medzinárodného výboru za demokraciu na Kube* popiera obraz, ktorý sa Castrova diktatúra snaží vytvárať v súvislosti s existenciou nerovného a trvalého stretu medzi USA a Kubou, alebo – ak by sme vychádzali z logiky režimu – „medzi malým hrdinským ostrovom a imperialistickým obrom, ktorý odmieta prijať stratu svojej dávnej kolónie“. Nie je to však tak. Svet veľmi dobre chápe, že kubánska revolúcia je posledným stalinským experimentom na Západe, a odmieta argument, že ide o spor medzi USA a Kubou. Ide

o konflikt medzi svetovými demokratmi a hŕstkou obhajcov totalitného modelu, ktorý všade inde skrachoval.

Summit v Prahe neakceptuje ani argument, že vychádzajúc zo svojich „zvrchovaných atribútov“ si kubánska vláda môže vybrať komunistický model. Politickí lídri sa na pražskom stretnutí vyjadrili aj nasledujúco: „Zvrchovanosť je legitímna iba vtedy, ak slobodne vyjadruje všestrannú pluralitu spoločnosti.“ Havanská vláda horko-ťažko reprezentuje vôľu diktátora, ktorý prikazuje a velí, a politickej strany, ktorej celkový počet členov predstavuje len 6 % obyvateľstva.

Dnes už nikto nepochybuje, že komunizmus na Kube prežíva svoju poslednú etapu, osobitne kvôli latentnému obrazu F. Catra, ktorý sa čoraz viac približuje k druhému svetu. No vo vzťahu k neodškriepiteľnej biologickej kapitulácii tyrana sa bude vedúca trieda inštinktívne snažiť o zotrvanie bezo zmeny a bude odolávať vnútorným aj vonkajším tlakom požadujúcim otvorenosť a demokraciu. Títo „následníci“ F. Castra v prvej etape podľahnú vplyvu severokórejského modelu izolácie a odporu a ich odpoveďou bude policajná kontrola s cieľom zabrániť exodu obyvateľstva do USA. Lenže počin, akým bola schôdzka v Prahe, týchto predpokladaných „dedičov“ upozorňuje, že tento následnícky scenár je pre medzinárodný demokratický svet neakceptovateľný.

Reakcie režimu na summit v Prahe

Krátko po skončení summitu *Medzinárodného výboru za demokraciu na Kube* v Prahe sme boli svedkami toho, ako Castrov režim prijal represívne opatrenia, ktoré sa priamo dotknú civilného obyvateľstva. Diktátori už teda nemajú na muške iba opozíciu a nezávislú kubánsku tlač, ich zúfalstvo je čoraz evidentnejšie a strach z blížiacej sa straty moci ich v posledných dňoch dohnal ku dvom strategickým chybám:

- Koncom októbra 2004 Havana vyhlásila, že americký dolár prestane slúžiť ako platidlo v sieti kubánskych obchodov. Podotýkam, že dolár bol hlavným obeživom na Kube od roku 1993, kedy ho samotný Fidel povolil ako opatrenie, pomocou ktorého zozbiera časť peňazí, ktoré cirkulovali v „undergrounde“. Onedlho bude na výmenu dolárov zavedený poplatok 10 %, takže za každý dolár sa bude vyplácať 0,90 centov kubánskeho konvertibilného pesa. Pre euro, švajčiarsky frank, libru, venezuelský bolívar či mexické peso neexistujú žiadne poplatky. „Toto opatrenie je pre dolár ocenením,“ ironizuje sám F. Castro. Prav-

da je však taká, že to bude znamenať trest pre ľudí, ktorým posielajú peniaze v dolároch, pretože poplatok za výmenu výrzane zníži ich príjmy. Približne 55 % kubánskeho obyvateľstva posielajú doláre ich rodiny žijúce v USA, pričom tieto zásielky dosahujú ročne sumu okolo 1 mld. USD. Toto zasadí tvrdý úder kubánskej ekonomike a vyvolá vznik nekontrolovateľného čierneho trhu, aký existoval v komunistickom Československu. Otvorí sa ideálny priestor pre korupciu, ktorú bude po nástupe demokracie veľmi ťažké vykoreniť. Veľká Castrova chyba.

- F. Castro nedávno pohrozil uväznením tých ľudí, o ktorých bude vláda presvedčená, že cestujú na Kubu so zámerom odovzdať peniaze disidentskému hnutiu. Ako uviedol: „Mohlo by sa stať, že jedného dňa budú na Kube zadržaní a súdení.“ Všetko naznačuje, že Castro sa snaží klásť prekážky zásielkam zdrojov určených pre disidentov, ktorých Castrova vláda označuje za „žoldnierov platených USA“. „Ako posielajú peniaze svojim žoldnierom? Žeby ich poukazovali akreditívom alebo bankovým prevodom?“ pýtal sa Castro a zároveň si aj odpovedal: „Kdeže, ľudí, čo peniažky ich žoldnierom nosia, si dokonca vyberajú. Niekedy si vyberú dokonca francúzskeho alebo švédskeho poslanca, inokedy si zas nájdu niekoho z Litvy alebo z Estónska. Predstavte si, dostali sa k nám dokonca ľudia z Pakistanu.“⁴⁴ Viete si predstaviť, čo by sa stalo, keby Castro skutočne poslal do väzenia skupinu poslancov nejakej demokratickej krajiny?⁴⁵ Ďalšia veľmi závažná Castrova chyba.

Záver

Havanský režim je veľmi vystrašený. A odôvodnene. Komunistickí hodnostári si pravdepodobne v západných médiách vypočuli, že „... demokratický svet sa predtým ešte nikdy nespojil tak ako teraz, aby odsúdil trestné činy Castrovho režimu.“ A s najväčšou pravdepodobnosťou počuli aj to, že „... Kuba ešte nikdy nemala slobodu na dosah tak ako teraz“. Vyššie spomínané opatrenia sú toho len dôkazom.

Ako sme už spomenuli, po summite v Prahe poskytli signatári *Memoranda* svetu „všeobecný program podpory, ktorý bude koordinovane implementovaný na rôznych úrovniach a v rôznych častiach sveta“. Odkaz vyslaný zo schôdzky je jasný a priamy: nastal čas vystupovať spoločne a efektívne. Z medzinárodného pohľadu je pre Kubu akceptovateľný iba demokratický a pluralitný politický model, ktorý dá moc tým, ktorí majú skutočnú podporu väčšiny, ale ktorý zároveň chráni a rešpektuje práva menšín. Okrem toho,

keď sa skutočná tranzícia so zárukami pre všetkých zúčastnených začne, Európa a Amerika šľachetne podajú ruku spojenca a pomôžu materiálne i morálne zrekonštruovať spoločnosť zdevastovanú desaťročiami svojvôle. Vtedy CIDC otvorí druhú etapu svojho životného záväzku.

F. Castro význam tohto odkazu veľmi dobre chápe. Pozná úroveň medzinárodnej vierohodnosti, morálnu autoritu, ako aj zvolávaciu schopnosť tých, ktorí tvoria CIDC. Je tiež známe, že všetci tí, ktorí sa zúčastnili na historickom septembrovom stretnutí (bývalí prezidenti, intelektuáli, poslanci, mimovládne organizácie atď.) berú obsah *Pražského memoranda* vážne. Hrozivý to scenár pre Castra a jeho najbližších stúpencov.

Vychádzajúc z tejto logiky je prirodzené pozorovať, ako Castrova propaganda začala podnikat' svoje kroky. V zúfalej snahe presvedčiť obyvateľstvo o tom, že summit v Prahe bol iba „stretnutím imperialistami platených oportunistov“, sa v miestnych štátom kontrolovaných novinách, rozhlase i televízii rozpútala proti vrcholnej schôdzke a jej iniciátorom agresívna kampaň.

Najodvážnejší „pisáľkovia“ neváhali pri obviňovaní označiť za teroristov a porušovateľov ľudských práv také osobnosti ako je bývalý uruguajský prezident Luis Alberto Lacalle a jeho čílsky náprotivok Patricio Aylwin alebo samotný Václav Havel. Trochu lepšie obstáli tí, ktorých označili za „skorumpovaných politikov“, alebo autor týchto riadkov, ktorý si z radu epitet príslovečných pre stalinský slovník vyslúžil prívlastok „chýrny agent s temným záznamom“.

Čo však režim netuší je, že rôznorodý ruženec urážok a vyhrážok je len ďalším dôkazom jeho politickej paralýzy. Kým na Kube takejto rétorike už nikto neverí, zúriva zlosť tyrana v očiach medzinárodného spoločenstva ešte viac oslabuje jeho imidž hrdinu a potvrdzuje názor tých, ktorí tvrdia, že Kuba ešte nikdy nebola tak blízko slobody ako teraz. Niet pochýb o tom, že naša cesta bude plná prekážok, ale počnúc Prahou a vďaka „českej ceste“ bude náš krok pevnejší. V Prahe sa totiž začala nová éra boja za slobodu Kuby.

Poznámky:

¹ V marci 2003 režim F. Castra uväznil niekoľko hlavných lídrov vnútornej opozície a po krátkom súdnom konaní ich odsúdil na tresty v priemernej dĺžke 20 rokov. Kubánsky komunistický režim zatiaľ neprejavil žiadnu známku zmeny svojej represívnej politiky napriek tomu, že niektorí z týchto oponentov boli prepustení na slobodu zo zdravotných dôvodov. Vzhľadom na neustávajúce hrozby, ktorým

zo strany represívneho aparátu čelí, zostane náš spolubesedník v tomto texte v anonymite.

- ² Pomoc sa bude realizovať prostredníctvom programov na vydávanie a financovanie materiálov o rešpektovaní ľudských práv a na odsúdenie svojvôle totalitných režimov. Okrem toho bude oddelenie viesť kurzy zamerané na prípravu „prechodného obdobia z totality k demokracii“ pre ľudí, ktorí „začínajú žiť slobodne“. Zástupcovia MZV ČR nevylučujú, že nové oddelenie sa zmení na špecializovanú agentúru na spôsob tých, ktoré už fungujú v iných európskych krajinách.
- ³ Počas summitu CIDC v Prahe bola založená expertná komisia poverená zozbieraním ponaučení a skúseností z prechodu k demokracii z Európy a Latinskej Ameriky. Túto komisiu tvoria okrem iných také osobnosti ako bývalý predseda vlády Estónska Mart Laar, český politik Gutenberg Martínez alebo súčasný podpredseda Senátu ČR Jan Ruml.
- ⁴ F. Castro mal na mysli incident z 15. októbra. Odohral sa na havanskom medzinárodnom letisku a jeho aktérmi boli španielsky poslanec Jorge Moragas a dvaja holandskí poslanci. Kubánske štátne úrady zamietli vstup na Kubu J. Moragasovi (vedie zahraničné vzťahy Španielskej ľudovej strany – Partido Popular), ktorý mal turistické vízum a svoj zámer stretnúť sa s disidentmi vopred nahlásil.
- ⁵ V januári 2001 bol na Kube uväznený český poslanec Ivan Pilip a bývalý študentský líder Zamatovej revolúcie. Boli obvinení z podvratných činností potom, ako sa stretli s kubánskymi zástupcami opozície. Pri tejto príležitosti medzinárodné spoločenstvo vykričko z plného hrdla a Castro musel čeliť obrovskej medzinárodnej blamáži. Napokon musel oboch Čechov prepustiť. Odvtedy imidž Castra v očiach sveta postupne slabne.

Summary:

Carlos Gonzalez: Czech... and Slovak Way

One would not exaggerate when claiming that the Czech Republic is one of the first countries which have understood the necessity of moral support to achieve democratic change. After the fall of Berlin Wall, the human rights issue became a fundamental pillar Czech foreign policy is built on. Countries such as Belarus, North Korea, Myanmar, as well as Cuba were considered a top priority for the then President Václav Havel. Therefore the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic initiated adoption of resolutions in the *UN Commission on Human Rights* against injustice taking place under the regime of Fidel Castro; supported radio broadcasting promoting transition etc. Moreover, in September 2004, summits of the *International Committee for Democracy in Cuba* (*Comité Internacional para la democracia en Cuba*) were held in Prague and Bratislava under the name – “Cuba on its Path towards Democracy”. The main goal of the Prague Summit was to interlink democratic world with the

issue of freedom in Cuba. As a result, so-called *Prague Memorandum* was adopted. In Bratislava, the conference was organised under the auspices of Chairman of the National Council of the Slovak Republic Pavol Hrušovský. Ján Figeľ, a member of the European Commission as well as a member of the *International Committee for Democracy in Cuba* called for the common strict approach of the EU towards this issue. Also the State Secretary of the Ministry of Foreign Affairs, József Berényi, expressed the will of Slovakia to cooperate with Cuban opposition.

Before the Prague Summit of CIDC, the common position of international community had not existed. In Prague the so-called “Czech way” was determined posing the significant challenge for the current government of Cuba. Why? First of all, it is an international movement. Secondly, the main reference of this world-wide movement is a civil movement within Cuba. Finally, it is a non-violent movement overreaching the Castro’s traditional mechanisms of aggression and confrontation.

How did Castro’s regime respond to the Prague and Bratislava meeting? American dollar was excluded from the Cuban financial market and Castro threatened certain individuals suspected of providing the opposition with financial resources with imprisonment.

In general, participants have sent a strong and clear message to Mr. Castro: It is about the time to act together and efficiently. We are convinced that Fidel Castro has understood this message very clearly.